

Vergaderjaar 2008–2009

31 952

Raming der voor de Tweede Kamer in 2010 benodigde uitgaven, alsmede aanwijzing en raming van de ontvangsten

Nr. 1

GELEIDENDE BRIEF

Den Haag, 20 mei 2009

Ter voldoening aan het bepaalde bij artikel 10 van het Reglement van Orde bieden wij namens het Presidium de Raming aan van de in het volgende jaar benodigde uitgaven, alsmede die van de in dat jaar te verkrijgen ontvangsten en van de meerjarencijfers. De ramingen zijn bestemd om, na door de Kamer te zijn vastgesteld, aan de regering te worden gezonden ten behoeve van de rijksbegroting voor het jaar 2010. Met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft, zoals te doen gebruikelijk, op ambtelijk niveau vooroverleg plaatsgevonden. Op basis van de uitkomsten daarvan is de verwachting gerechtvaardigd dat de nu voorliggende Raming in zijn geheel in hoofdstuk IIa zal worden overgenomen.

In deze brief wordt een aantal voorstellen van het Presidium aan u voorgelegd. Hieruit vloeit voort hoe de ondersteuning verbeterd kan worden tegen de achtergrond dat in deze tijd «groei» geen automatisme meer is en kwaliteit bij de ondersteuning van de Kamer hoog in het vaandel staat.

Het Presidium heeft geen additionele claims ingediend voor 2010. Soberheid en terughoudendheid lijken gepast in de huidige financiële economische ontwikkelingen. Dit geldt ook ten aanzien van de aanbevelingen die voortvloeien uit de Parlementaire Zelfreflectie. Het Presidium onderschrijft de aanbevelingen maar acht het op dit moment niet opportuun diepgaand te investeren waar van anderen juist beperking wordt verwacht.

De uitvoering van de taken van de Tweede Kamer wordt gekenmerkt door een van jaar tot jaar toenemende complexiteit. Het aantal te behandelen onderwerpen neemt toe, de diepgang en omvang van de te beoordelen informatie wordt groter en de belangstelling vanuit de media, belanghebbenden en burgers zorgen voor een toenemende tijdsdruk. Niet alleen stijgt daarmee de druk op de Kamerleden (en de ondersteunende functies) maar ook op de functie van volksvertegenwoordiging. Daarbij komt nog de grotere en steeds indringender gestelde vraag vanuit de maatschappij om openheid en inzichtelijkheid enerzijds en de toenemende vervlechting met Europa anderzijds. Voeg hieraan toe de grote mate van vernieuwing binnen de Kamer na een verkiezing en het verdwijnen uit de Kamer van bepaalde specialisaties en de uitdagingen voor de Tweede Kamer tekenen

zich helder af. Zowel het aantal plenaire vergaderingen als het aantal commissievergaderingen vertoont de laatste jaren een stijgende lijn. Het aantal Kamervragen is in de periode 1987 tot en met 2008 zelfs ruim verdrievoudigd, van 963 in 1987 tot 3136 in 2008. Het aantal moties is in dezelfde periode ruim verzesvoudigd. In 1987 werden er 387 moties ingediend en in 2008 2543 (zie het rapport Vertrouwen en Zelfvertrouwen).

Voor de komende periode heeft het Presidium de volgende doelen benoemd:

- Uitvoering van door de Kamer aanvaarde aanbevelingen over de positie, de reputatie en de werkwijze van de Kamer in het kader van de Parlementaire Zelfreflectie.
- Versterking en uitbreiding van de onderzoeks- en controlerende functie van de Tweede Kamer waardoor beleid zowel vooraf als achteraf getoetst kan worden inclusief de uitvoering.
- De activiteiten vanuit de Europese Unie een integraal onderdeel uit laten maken van de portefeuille van elke vaste Kamercommissie.
- Het ontwikkelen van een meerjarenstrategie en meerjarenplannen op het gebied van interparlementaire en internationale samenwerking.
- Versteving van Bureau wetgeving.
- Maximaal inzetten op duurzaamheid, duurzaam inkopen en energiebesparing.
- Samenhangende informatievoorziening en inbedding interne en externe communicatie, optimaal gebruik maken van nieuwe technieken zoals videoconferenties.
- Inzetten van nieuwe media en audiovisuele zaken om onder meer het werk van de Tweede Kamer transparanter te maken.
- Vormgeving van het Huis voor Democratie en Rechtstaat.

Deze punten worden achtereenvolgens in drie clusters toegelicht. In de Memorie van Toelichting treft de nadere uitwerkingen en concrete acties.

- 1 De ambtelijke organisatie biedt de Tweede Kamer in al haar geledingen een adequate ondersteuning bij haar wetgevende en controlerende taken. Voor 2010 resulteert dit in de volgende werkzaamheden:

Uitwerking en uitvoering aanbevelingen Parlementaire Zelfreflectie

De Tweede Kamer heeft in de afgelopen periode intensief gesproken over het eigen functioneren. In het rapport Vertrouwen en Zelfvertrouwen zijn aanbevelingen gepresenteerd voor het verbeteren van het functioneren van de Kamer. In de Raming 2010 treft u een eerste uitwerking van de aanbevelingen uit het rapport, voorzien van een berekening van de financiële consequenties. Zoals gezegd heeft het Presidium niet gekozen voor een financiële claim. Wel wil zij inzichtelijk maken welke kosten gemoeid zijn met de verschillende voorstellen.

Versterken van de onderzoeks- en controlerende functie van de Tweede Kamer

De versterking van de controlerende taak heeft al in 2008 vorm gekregen door het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven. De Kamer maakt voor haar controlerende taak vanwege de bijzondere kennis en expertise die bij dit bureau aanwezig is, steeds vaker gebruik van analyses en adviezen van dit bureau. De Kamer heeft in dit verband bovendien de beschikking over een ruim onderzoeksbudget waardoor het mogelijk is om zeer specialistische kennis die niet direct in de Kamer voorhanden is, eveneens voor dit doel in te zetten, e.g. door met dit budget creatief om te gaan, worden, de mogelijkheden van de Kamer vergroot.

EU-betrokkenheid

De Kamercommissies gaan door met de eerder ingezette lijn om hun betrokkenheid bij Europese besluitvorming te intensiveren, bij voorkeur in een zo vroeg mogelijk stadium. De Kamer stelt zich ten doel om alle belangrijke Europese wetgevingsvoorstellen te behandelen als ware deze nationale wetgevingsvoorstellen. In 2007/2008 zijn, in vervolg op de conclusies en aanbevelingen van het rapport «Parlement aan Zet», vier EU-ondersteuners aangetrokken. Deze uitbreiding wordt in 2010 geëvalueerd. De Kamer blijft de blik op Europa gericht houden.

Interparlementaire en internationale samenwerking

In nauw overleg met de gemengde commissie voor de Griffie IB zal een meerjarenstrategie worden ontwikkeld op het gebied van interparlementaire en internationale samenwerking. De direct betrokken commissies zijn naast de genoemde gemengde commissie, de vaste commissies voor Europese Zaken resp. Buitenlandse Zaken. Tegelijkertijd worden ook de vaste commissies opgeroepen een meerjarenplan op te stellen voor werkbezoeken (aan het buitenland). Zowel de meerjarenstrategie als de meerjarenplannen (kunnen) worden opgenomen in de Raming 2011 onder toewijzing van de daarvoor benodigde budgetten. Indien nodig wordt ook de ambtelijke organisatie hieraan aangepast.

Bureau wetgeving

Evenals in vorige jaren zal ook in 2010 bijzondere aandacht worden besteed aan het wetgevingsproces en met name aan de kwaliteit van de wetgeving. Niet alleen bij de indiening van amendementen en initiatiefvoorstellen maar ook bij de indiening van initiatiefnota's kunnen leden worden ondersteund en begeleid (tot aan de stemming) door medewerkers van het Bureau Wetgeving, c.q. door specialistische externe wetgevingsjuristen. Dezelfde juristen kunnen bovendien worden ingezet als de Kamer het instrument van de beknopte dan wel uitgebreide wetgevingsrapporten wil intensiveren.

2. De ambtelijke organisatie biedt de Tweede Kamer in al haar geledingen politiek neutrale, adequate en innovatieve informatie(voorziening) én stelt de met het politieke proces verbonden informatie ook beschikbaar aan de Nederlandse samenleving. Voor 2010 resulteert dit in de volgende werkzaamheden:

Samenhangende informatievoorziening en inbedding interne en externe communicatie/E-parlementprogramma

De Kamer werkt aan de ondersteuning van het parlementaire proces via moderne ICT toepassingen. Na Parlís (in 2008 in gebruik genomen) en VLOS (2009) zullen in 2010 in overleg met de Kamer verdere stappen worden gezet om de ondersteuning van het Kamerwerk met behulp van ICT naar een kwalitatief hoger peil te brengen. Voortgezet streven naar efficiency is daar onlosmakelijk mee verbonden.

Voorts zal worden bekeken in hoeverre nieuwe internetgebaseerde technologie kan worden ingezet om het contact en de informatie-uitwisseling tussen Kamer en burgers te versterken.

IPEX webplatform voor informatie-uitwisseling tussen nationale parlementen

Een apart aandachtspunt vormt IPEX. Dit unieke webplatform voor informatie-uitwisseling tussen nationale parlementen onderling en tussen nationale parlementen en het Europees Parlement speelt een (potentieel) belangrijke rol bij de gele en oranje kaart procedures, waarbij de nationale parlementen de Europese Commissie minder, respectievelijk meer dwingend kunnen verzoeken een voorstel te heroverwegen indien dit hun inziens niet strookt met het subsidiariteitsbeginsel. Concreet gaat het om

een website die gevuld wordt vanuit de afzonderlijke parlementen met informatie over de parlementaire behandeling van Commissievoorstellen. Vanuit het IPEX webplatform kan worden gecontroleerd of er draagvlak is in Europese parlementen voor voorstellen van de Europese Commissie. De Tweede Kamer loopt in EU-verband voorop om hieraan invulling te geven; de inhoudelijke bijdrage aan en gebruik van het IPEX informatie-uitwisselingsysteem door de Tweede Kamer loopt hier echter niet mee in de pas. Gelet op het feit dat het Verdrag van Lissabon naar verwachting eind 2009/begin 2010 in werking treedt en het vanaf dat moment menens wordt met de «gele/oranje kaart» procedures, zal hier het komende jaar een inhaalslag moeten worden gemaakt. Daarbij dient overigens wel kritisch te worden gekeken naar de wijze en plaats waarop de hiermee gemoeide extra capaciteitsbeslag gestalte krijgt binnen de organisatie.

Beleid Nieuwe Media en Audiovisuele Zaken

Een onderdeel van de visie van de ambtelijke organisatie is het werk van de Tweede Kamer transparanter te maken. Daarbij wordt steeds meer gebruik gemaakt van audiovisuele mogelijkheden. Indien de Tweede Kamer in de toekomst het instrument «beeld en geluid» volledig wil blijven benutten is een inhaalslag noodzakelijk. Zo bleek uit een technische scan van de huidige audiovisuele infrastructuur en faciliteiten. Hiertoe stelt het MT ten behoeve van de besluitvorming in het Presidium een beleidsnotitie op over de renovatie en het toekomstgeraad maken van audiovisuele faciliteiten in de Tweede Kamer, het breder inzetten en ontsluiten van beeld en geluid, waaronder live webcasting en de mogelijkheden om de reeds beschikbare live beelden van de plenaire en commissievergaderingen te archiveren en voor het publiek beschikbaar te maken («Debat Gemist»). In 2010 zal hierover besluitvorming plaatsvinden. Concrete voorstellen worden verwerkt in de Raming voor 2011 en later.

Video conferencing

In 2010 wordt begonnen met het faciliteren van video-conferencing zodat de Kamer kan «vergaderen op locatie» zonder dat daarvoor gereisd hoeft te worden. Videoconferentie (VC) maakt gebruik van audio- en video-telecommunicatie om mensen op verschillende locaties virtueel bij elkaar te brengen voor een bijeenkomst. In principe kan Videoconferentie ingezet worden voor die activiteiten van de Kamer waarvoor gereisd dient te worden. Te denken valt aan commissieactiviteiten in het buitenland, hoorzittingen en overleg met andere parlementen in het kader van de «oranje/gele kaart» procedure. Besloten is om, voordat besluiten worden genomen tot investering, een aantal proeven te doen met het gebruik van Videoconferentie in een realistische setting.

De oprichting van het Huis voor Democratie en Rechtstaat

De Tweede Kamer participeert in de oprichting van het Huis, waarbij de Kamer zowel inhoudelijk als met concrete producten betrokken wil zijn. Zo mogelijk wordt binnen het bestaande budget vanaf de opening van het Huis (voorzien tegen 2014) ook financieel bijgedragen.

Naar het oordeel van het Presidium zou daartoe geput kunnen worden uit het budget dat nu beschikbaar is voor de bekostiging van de schadeloosstelling van de Nederlandse leden van het Europees Parlement. Met ingang van de nieuwe zittingperiode worden alle nieuw gekozen leden rechtstreeks door het Europees Parlement gehonoreerd. De herkozen leden kunnen kiezen tussen honorering vanuit Nederland of ook rechtstreeks vanuit Europa.

Een bijdrage aan de exploitatie van het Huis is voorzien vanaf 2012. Intussen acht het Presidium het gewenst het vrijvallende budget incidenteel te benutten voor de verbetering van de toegang van de Tweede Kamer voor groepen en individuele bezoekers, opdat de opdracht vanuit

de Kamer om de bezoekersaantallen zeer fors te laten groeien kan worden uitgevoerd.

De Kamer heeft grote ambities voor wat betreft de ontvangst en educatie van jonge en van nieuwe Nederlanders. Zo heeft de Kamer zich bij de behandeling van de Raming 2008 van de Tweede Kamer via de motie-Schinkelshoek (30 996, nr. 11) uitgesproken over de wenselijkheid om in principe alle jongeren voor hun 18e jaar een keer in de Tweede Kamer te hebben ontvangen alvorens zij voor de eerste keer bij de Kamerverkiezingen hun stem uitbrengen. Daarbij gaat het om bijna 200 000 jongeren per jaar. De Kamer wil ook nieuwe Nederlanders laten kennis maken met het feitelijk functioneren van de parlementaire democratie en ontvangt daartoe nu al tal van groepen.

Het belangrijkste obstakel voor het ontvangen van meer (groeps) bezoekers is de accommodatie waarover de Tweede Kamer momenteel voor dat doel beschikt. Het Huis voor Democratie en Rechtsstaat moet bouwkundig en programmatisch zeer nauw verbonden worden met de Tweede Kamer en kan zo bijdragen aan een verbetering van de ontvangstmogelijkheden van de Tweede Kamer.

3 De ambtelijke organisatie ondersteunt de Tweede Kamer in al haar geledingen met een coherente, duurzame, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering. Voor 2010 resulteert dit in de volgende werkzaamheden:

Duurzaamheid/Energiebesparing/Duurzaam inkopen

De Tweede Kamer heeft zich verbonden aan de rijksbrede doelstelling om in 2010 duurzaam in te kopen. Maar nu al wordt een verantwoorde aanschaf en gebruik van kantoorfaciliteiten bevorderd. Het Restaurantbedrijf biedt de bewoners en gasten van de Tweede Kamer de gelegenheid om iedere dag zo verantwoord mogelijk te eten. Op het gebied van energiebesparing worden nieuwe, energiezuinige technieken toegepast en voorts worden via gerichte voorlichtingscampagnes de bewoners uitgedaagd energiebewust te handelen.

Een coherente, duurzame, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering

Na een Kamerbreed onderzoek naar de doelmatigheid van de werkorganisatie zijn er gerichte acties ingang gezet om doelmatige en efficiënte inzet van medewerkers te bevorderen met een daarop afgestemd beloningsbeleid, zonder de aandacht voor de motivatie, het werkplezier en het welzijn van de medewerkers te veronachtzamen.

Versterking financiële functie

De versterking van de financiële functie van de werkorganisatie en optimalisering van het personeelsbeleid. De financiële functie ontwikkelt zich steeds meer van sterk op boekhouding gerichte dienst tot een volwaardige management controller. FEZ is daarmee een ondersteuner van de diensten bij een doelmatig en rechtmatig financieel beheer. Het personeelsbeleid richt zich steeds meer op het vergroten van de ontwikkelingsmogelijkheden en verbreding en verdieping van de inzet van het personeel van de Tweede Kamer.

Tot slot. Jaarlijks worden de prioritaire doelstellingen, zoals die door het Presidium worden vastgesteld, nader in de begroting toegelicht. Dit laat onverlet dat de Kamer c.q. het Presidium zich steeds moet afvragen: Waarom doe we de dingen die we doen? En, doen we de juiste dingen? Beantwoording van deze vragen kan er toe leiden dat een uitgezette koers,

bijvoorbeeld als gevolg van veranderde politieke inzichten, tussentijds dient te worden bijgesteld.

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
Verbeet

De Griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
Biesheuvel-Vermeijden